

VårKultur 2011 - Rapport

Kultur för och med seniorer

Kultursamarbetet VårKultur ordnades våren 2011 för femte gången av Sydkustens landskapsförbund i samarbete med kultursektorerna i Åbo, Kimitoön och Väståboland. Målet med VårKultur är att ordna kulturaktiviteter kring ett gemensamt tema, där trösklarna för deltagande är låga och där man kan skapa gemenskap utgående från kulturen över kommungränserna. Med årets tema "Kultur för och med seniorer" ville vi lyfta fram den kulturverksamhet som görs för att främja välmåendet bland seniorer. Vi ville visa på möjligheter samt skapa nätverk mellan kultursektorn och vårdsektorn och hitta nya former av samarbete och aktiviteter. Målet var även att ordna program och testa nya verksamheter på de åldringshem som finns i regionen.

Den arbetsgrupp som arrangerar VårKultur består av Lena Långbacka (kulturkoordinator vid Sydkustens landskapsförbund r.f.), Johanna Slotte (t.f. kultursekreterare i Åbo), Fia Isaksson (kulturchef i Väståbolands stad) och Solveig Friberg (kultursekreterare i Kimitoöns kommun). VårKultur 2011 samarbetade nära med kulturnätverket Produforum Åboland och projektchef Kristin Mattsson deltog i arbetsgruppens arbete. Dessutom invaldes följande sakkunniga i arbetsgruppen:

Rainer Wahtera (Äldrerådet i Väståboland), Pentti Friberg (Äldrerådet i Kimitoön), Margó Storm (Folkhälsan i Åbo), Mona Lehtonen (Svenska Pensionärsförbundet), Marianne Sundroos (Kimitoöns församling), Ann-Mari Backman (Hemmet i Åbo), Gun Sirén (chef för äldreomsorgen i Väståboland).

Åsa Rosenberg från Svenska Kulturfonden deltog också i ett par möten för att informera om finansieringsmöjligheter.

Arbetsgruppen hade möten ungefär en gång per månad under perioden januari – maj 2011. Gruppen diskuterade programmet för seminariet och genomförandet av övrig verksamhet inom temat. Temat var stort och omfattande vilket i början ledde till långa diskussioner om begrepp och målgrupper. Vi gjorde en kartläggning av nuläget och fick höra presentationer av olika projekt.

Arbetsgruppen utgick från att alla har rätt till en meningsfull vardag och förde diskussioner om vad man kan göra med tanke på de äldre som bor hemma och är ensamma, samt hur man bättre skulle möjliggöra möten mellan generationerna. En annan fråga som kom upp var hur man ska ordna verksamhet där seniorernas erfarenheter och kunskap tas tillvara samt hur man ska engagera nya frivilliga och hålla folk kvar i verksamheten. Allt rymdes ändå inte med i programmet, som bl.a. omfattade ett seminarium samt aktiviteter på äldreboenden och en fest i Pargas för hemservicens kunder.

Sydkustens landskapsförbund har koordinerat samarbetsprojektet.

Seminariet "Kultur ger kraft", 5.4.2011 i Pargas

Startskottet för VårKultur 2011 var seminariet *Kultur ger kraft*, som ordnades på Hotel Kalkstrand i Pargas tisdagen den 5 april. Seminariet riktade sig till personal inom äldreomsorgen, anhöriga, politiker, kulturaktörer och andra intresserade. Vid seminariet fick deltagarna bl.a. höra professor emeritus i konstvetenskap Bo Ossian Lindberg samt projektledaren Eleanor Bodel från Umeå. Dessutom fick man höra om en rapport som gjorts inom Helsingfors kulturcentral samt vilka möjligheter det finns för finansiering av kultur i äldreomsorgen. Vi ville även uppmärksamma EU:s temaår för frivilligarbete genom att låta olika frivilligorganisationer presentera sitt arbete.

Målet med seminariet var att ge tankar och idéer samt att sammanföra olika aktörer till en diskussion kring kulturens hälsofrämjande effekter. Seminariet lockade närmare 70 personer, en stor del av dem personal inom äldreomsorgen. Även några politiker och kulturaktörer var på plats. Seminariet var mångsidigt och inspirerande och gav en bra bild av vad som görs och vad som kunde göras. Speciellt upplevdes Eleonor Bodel vara inspirerande och arbetsgruppen ansåg vid sitt utvärderingsmöte att en uppföljning skulle vara bra.

Seminariet ordnades i samarbete med Produforum Åboland, som stod för största delen av de direkta kostnaderna.

Ett programhäfte producerades för temahelheten. I häftet publicerades tankar kring temat, programmet för VårKultur 2011, nyttiga adresser samt en presentation av kulturaktörer som är intresserade av att jobba med kultur i äldreomsorgen. Tanken var att häftet skulle ha ett informationsvärde även efter seminariet och har publicerats på Produforums hemsida, www.produforum.fi. Det kan läsas under rubriken material, tillämpad konst.

Verksamhet på äldreboenden i regionen

Ett annat mål för samarbetet var att ordna kulturverksamhet på äldreboenden i regionen. Tanken var att så många som möjligt skulle få ta del av kulturaktiviteter och att man gärna kunde testa nya koncept och verksamheter. Arbetsgruppen diskuterade mycket hur man skulle nå den grupp som bor hemma men har svårt att på egen hand ta sig till kulturaktiviteter. I Väståboland ordnades en fest för hemservicens kunder, där 62 personer deltog.

Verksamheten på äldreboendena koordinerades inom respektive kommun. Intresset för att jobba med kultur i äldreomsorgen kartlades inom Produforum-nätverket och de fick en möjlighet att presentera sig i programhäftet. Målet var att kunna erbjuda både "underhållning" och interaktiva verksamhetsformer samt att kunna testa nya sätt att jobba med kultur inom äldreomsorgen. Målet var också att uppmärksamma både kulturaktörer och äldreomsorgen om möjligheter till finansiering, bl.a. med hjälp av Svenska Kulturfondens "kultur i vården" och Fredrikahemmets fond.

Programmet som ordnades blev omfattande och de flesta äldreboenden som har svensk verksamhet i regionen fick ta del av något program.

Program i Åbo

Fredagarna 6.5 och 13.5 besökte "påsarysten" Sergej/Jarmo Kujala åldringsvården i Åbo. Totalt blev det ca 100 personer i publiken.

Program i Kimitoön

Gemenskapsstund i sångens och musikens tecken med Marianne Sundroos:

13.4. Alma-hemmet

16.5. Silverbacken

19.5. Hanna-hemmet

Dansverkstad och dansuppvisning med Marianne Petters:

2.5. Hanna-koti, päiväkeskus

3.5. Hanna-hemmet, dagcenter

4.5. Hanna-hemmet, dagcenter

9.5. Silverbacken, dagcenter+boende

17.5. Alma-hemmet, dagcenter

18.5. Alma-hemmet, dagcenter

19.5. Alma-hemmet, dagcenter

Enligt Marianne själv utföll hennes dansframträdanden jättebra. Både personal och klienter var nöjda.

Sjung och le

Allsång, musikuppträdanden, poesi och annan underhållning under ledning av Jarmo Kujala och Ralf Nummelin.

Tre allsångstillfällen ordnades i samarbete med pensionärsföreningarna. Totalt besöktes de av ca 120 personer. Pensionärsföreningarna håller annars också sina träffar och har minst lika mycket eller mera besökare än vad det var nu på de här tillfällena. Det uppskattades ändå otroligt att få sjunga och att tyngdpunkten i det här programmet var på allsång.

Måndag 16.5 i Furulund, Dragsfjärd

I samarbete med Dragsfjärd pensionärsförening

Torsdag 5.5 i Villa Lande, Kimito

I samarbete med Kimito pensionärsförening och EL Kemiönsaaren yhdistys (tvåspråkig tillställning)

Onsdag 4.5 i Västanfjärd församlingshem

I samarbete med Västanfjärd pensionärsförening

Program i Väståboland:

Evenemang:	deltagare
Så gjorde vi det förr – utställningen	uppskattning ca 800 besökare
Ready- dansföreställning	
Servicehuset	40 pers.
Malms skola (öppen föreställning)	61 pers.
Stage (PIUG – öppen föreställning)	92 pers.
Målarverkstad med Tove Bornemann	
Seniorstugan 2 ggr	20 pers.
Grannas 2 ggr	12 pers.
Påsaryssen föreställning, Servicehuset	40 pers.
Afrika – ett äventyr, Antonia Ringbom, Korpo	15 pers.
Georg Malmstén konsert, Folkhälsan(öppen förest)	58 pers.
Bengt Johansson allsång och uppträdande, malmkulla	42 pers.
Kerstin Stubb, allsång och uppträdande, Iniö	23 pers.
Livsglädje musikuppträdande, Houtskär	18 pers.
Fest för hemservicens kunder	62 pers.
Veterandagsfester x 5	ca 120 pers.
TOTALT ca.	1 380 pers

Dessutom hade Seniorshowgruppen "Bättre sent än aldrig" övningar ca en gång i veckan februari-maj. I gruppen deltog ca 15 personer i åldern 55-80.

Bättre sent än aldrig hade sedan premiär i augusti 2011 och en publik på totalt 450 åskådare.

Resultat

Förhoppningen när temat valdes var att det skulle fungera som en inspirationsspruta för fortsatt arbete med kulturverksamhet i äldreomsorgen. Glädjande har projektet fortsatt på många sätt. Inom Produforum Åboland hade man möjlighet att anställa Nicole Mattsson på halvtid för sex månader för att kartlägga behov, möjligheter och intressen inom äldreomsorgen samt för att koordinera fortsatt arbete. Till hennes uppgifter hörde även att arrangera en utbildningsdag för aktörer och anställda inom äldreomsorgen, där eftermiddagen fungerade som mötesplats och "matchning" för aktörer och personal. Seminariet ordnades i Kimito den 15 september och lockade ca 40 deltagare.

Dessutom beviljades arbetsgruppen för VårKultur ett bidrag från Fredrikahemmets fond för en specialsatsning på kultur i äldreomsorgen. Nicole har under hösten också jobbat med att förmedla aktörer till äldreomsorgen. Nio aktörer som deltog på seminariet i Kimito kommer att under vintern besöka åldringshem i regionen för olika verksamheter tack vare detta.

Seminariet i Pargas inspirerade föreningen Alfa Omega Raseborg r.f. att ordna ett liknande seminarium i Ekenäs, torsdagen den 20.10.2011. Seminariet ordnades i samarbete med bl.a. Sydkustens landskapsförbund och Produforum Nyland och lockade ett stort antal deltagare.

Arbetet med förmedling av kulturaktörer till äldreomsorgen har även lett till att Produforum Åboland producerat ett häfte, där kulturaktörer som vill jobba med kultur i äldreomsorgen, på dagis, i skolor, på eftisar, på bibliotek och museer, presenterar sig.

Som ett resultat av samarbetet inom ramarna för VårKultur har en referensgrupp med representanter från alla de svenskspråkiga äldreboendena i Åbo bildats. Referensgruppen, som sammanstrålar ca en gång per månad, diskuterar gemensamma erfarenheter av kultur i vården och planerar gemensamma framtida projekt och evenemang. Sålunda har VårKultur i Åbo resulterat i ett konkret forum som ger möjligheter för åldringsvårdens instanser - tillsammans med Åbo kulturcentral - att skapa nytt och öka tillgängligheten till kultur i vården.

Också i VästÅboland har man bildat en seniorkulturgrupp, dvs varje åldringshem, serviceboende och hemservicen har utsett en person som fungerar som kulturkontakt. Denna grupp sammanträder två-tre gånger per år för att diskutera kultur inom åldringsvården och för att jobba fram gemensamma projekt.

I Kimitoön kommer man att fortsätta med utvecklande av Kulturkompis-systemet, som diskuterades i samband med planeringen av årets VårKultur. Det kopplas projektet *Kraft i åren* och man kommer bl.a. att bygga upp ett nät med Kulturkompisar. Man planerar också att inventera behoven på åldringsboenden.

Vi är glada och tacksamma för det bidrag vi fått samt den respons som detta arbete gett. Det har känts meningsfullt och vi hoppas att arbetet fortsätter och att man ser vikten av att alla människor har tillgång till kultur. Olika nya aktiviteter har kunnat testas, åldringshemmen har fått pröva på nya verksamhetsformer och aktiviteter och informationen om möjligheter har avsevärt förbättrats. Behovet av koordinering har i olika sammanhang lyfts fram så det är kanske något att satsa på i framtiden.

Bilagor:

Kultur ger kraft – seminarieprogram

Sammanställning av seminarieutvärdering

Vårkultur 2011: Kultur för och med seniorer, programblad

Häftet "Välj kultur" där kulturaktörer presenteras

Redovisning över användning av bidrag